

Projekt
Utredning
Iréne Lundberg

Styrelsen för Stockholm Vatten VA AB

Remiss: Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden 2016-2021

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att överlämna nedan sammanfattade synpunkter på Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden 2016-2021 till Tyresåns vattenvårdsförbund.

Krister Schultz
Verkställande direktör

Stefan Rosengren
Avdelningschef
Projekt

SAMMANFATTNING

Tyresåns vattenvårdsförbund har tagit fram ett förslag till nytt åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden för perioden 2016-2021. Förslaget har skickats på remiss till förbundets medlemskommuner med flera aktörer.

Stockholm Vatten har en viktig roll i att nå god vattenstatus i Tyresåns avrinningsområde. Det gäller bland annat arbetet med dagvattenrening och underhåll av ledningsnätet samt utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp i omvandlingsområden. För att dagvattenfrågorna tidigt ska komma in i detaljplaneringen är Stockholm Vattens samarbete med kommunerna i planfrågor viktigt.

Stockholm Vatten anser att förslaget till åtgärdsprogram på ett bra sätt beskriver områdets status och utmaningar och de åtgärder som krävs för att uppnå god vattenstatus.

Det bör tydligare framgå att åtgärder uppströms en sjö kan vara avgörande för att en sjö ska klara sitt beting. För Magelungen är exempelvis åtgärder i Orlångens och Trehörningens tillrinningsområden nödvändiga för att god status ska uppnås.

Det är önskvärt med en tydligare distinktion mellan dagvatten och de föroreningar och näringsämnen det transporterar.

BAKGRUND

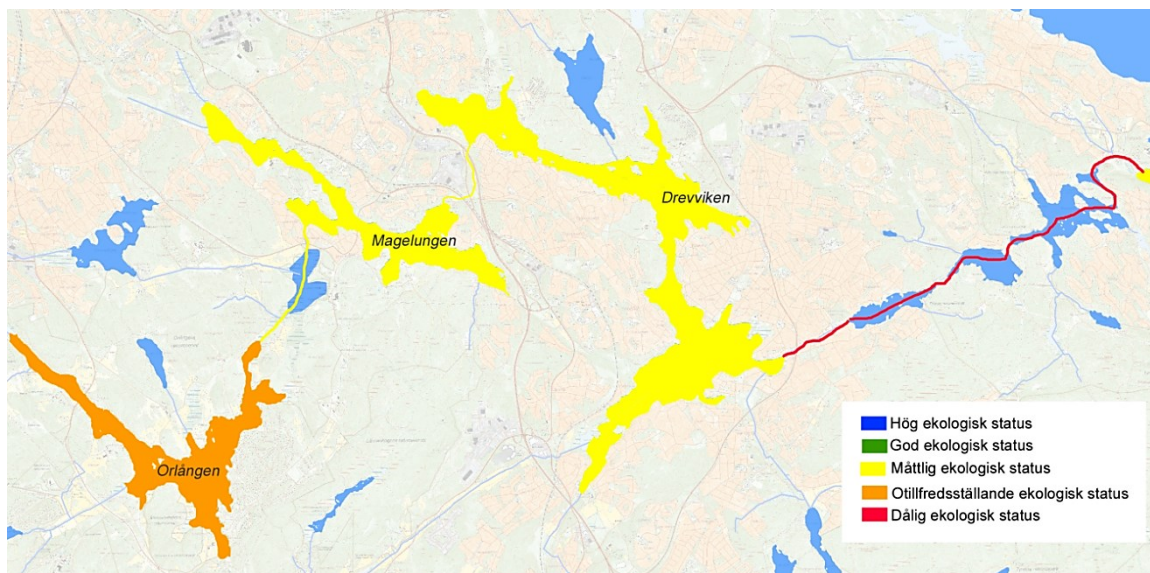
Tyresåns vattenvårdsförbund har tagit fram ett förslag till nytt åtgärdsprogram för Tyresåns och Kalvfjärden för perioden 2016-2021. Förslaget har skickats på remiss till förbundets medlemmar (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholms stad/Stockholm Vatten och Tyresö), Länsstyrelsen, Trafikverket och föreningar med anknytning till området.

Förslaget till åtgärdsprogram kopplar till flera delar av Stockholm Vattens verksamhet. Det gäller inte minst arbetet för att minska övergödning och påverkan av miljögifter. I förslaget poängteras att åtgärder i ledningsnät är viktiga för att uppnå god status i urbana områden. Andra områden är anslutning av enskilda avlopp i Huddinges omvandlingsområden och bolagets arbete gentemot kommunerna för att uppmärksamma dagvattenfrågorna tidigt i den fysiska planeringen. Slutligen har Stockholm Vatten en viktig roll för att motverka effekter av ett förändrat klimat genom att anpassa ledningsnätet och välja reningsmetoder som även ger möjlighet att fördröja flöden.

ÄRENDET

Tyresåns avrinningsområde och Tyresåns vattenvårdsförbund

Tyresån är ett av de största sjösystemen i Stockholmsområdet. Det rinner genom stora delar av Huddinges, Haninges, Stockholms och Tyresös tätorter. Samtliga tätortsnära sjöar i Tyresån är övergödda, från Orlången och Trehörningen i Huddinge kommun, via Magelungen och Drevviken nedströms ut i Östersjön. Dagvatten bedöms vara den största fosforkällan, närmast följd av utsläpp från enskilda avlopp. Ingen av de tätortsnära sjöarna uppfyller idag Vattenförvaltningens krav på God ekologisk status (se karta).

Ekologisk status för vattenförekomster i Tyresåns avrinningsområde. God ekologisk status ska uppnås senast år 2021 för insjöar och vattendrag och senast 2027 för kustvatten.

Tyresåns vattenvårdsförbund bildades 2008 av kommunerna som ingår i Tyresåns avrinningsområde, det vill säga Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm/Stockholm Vatten och Tyresö. Samarbetet mellan kommunerna i vattenfrågor

har dessförinnan pågått sedan år 1993. Syftet med samarbetet är att minska övergödningen och påverkan från miljögifter, öka den biologiska mångfalden och underlätta för friluftslivet i Tyresån. Arbetet bedrivs inom tre huvudområden: miljöövervakning, åtgärdsförslag och information. Arbetet bedrivs i en arbetsgrupp med tjänstemän från kommunerna och en projektledare, med en förbundsstyrelse som lägger upp ramarna för arbetet.

Förslaget till åtgärdsprogram

Åtgärdsprogrammet ska så långt möjligt ge en samlad bild av åtgärdsbehovet i Tyresåns avrinningsområde och Kalvfjärden, sjösystemets recipient i Östersjön. Det innebär en fördjupning av och en komplettering till Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för samma område. Det aktuella åtgärdsprogrammet fokuserar även på mindre men betydelsefulla sjöar med åtgärdsbehov som är för små för att räknas som vattenförekomst enligt vattendirektivet.

Programmet tar upp behovet av åtgärder i sjösystemet under de kommande sex åren utifrån parametrarna övergödning, långlivade miljögifter, biologisk mångfald, översvämningsrisker och det rörliga friluftslivet.

Avvägningar mellan olika behov är programmets fokus. Dels görs en sammanfattning av förbundet syn på prioriteringar i åtgärdsarbetet, dels redovisas konkreta åtgärdsförslag för enskilda sjöar, så långt som det är möjligt tids- och kostnadssatta samt med uppskattningar av effekt. Åtgärdsförslagen för Orången och Trehörningen är till stor del hämtade från åtgärdsplanerna som tagits fram i samarbete mellan Huddinge kommun och Stockholm Vatten. Stockholms stad påbörjar i år ett arbete med en åtgärdsplan för Magelungen och Drevviken och för dessa sjöar listas därför bara redan tidigare kända åtgärdsförslag.

Stockholm Vattens synpunkter

Åtgärdsprogrammet följer en tydlig röd tråd med beskrivningar av avrinningsområdets karaktäristika, de huvudsakliga miljöproblemen och de källor som orsaka detta, de enskilda vattenförekomsterna samt avslutningsvis prioriteringar i åtgärdsarbetet samt förslag till fysiska åtgärder som behöver genomföras.

Dagvatten lyfts fram som en källa till både övergödning och miljögifter. Dagvattnet är en bärare och orsaken till föroreningarna som transporteras med dagvattnet ska hänföras till de faktiska källorna så som markanvändning, trafik, miljöfarliga verksamheter etc. Genom att göra denna distinktion blir åtgärdsprogrammet mer träffsäkert och åtgärder mot de faktiska källorna kan vidtas.

Det är viktigt att det tydligt framgår att för att betinget för en sjö ska uppnås krävs att tillräckliga åtgärder görs uppströms sjön. Det gäller för exempelvis Magelungen att åtgärder i Orången och Trehörningens tillrinningsområden är nödvändiga för att god status ska uppnås.

I åtgärdslistorna för sjöar i Huddinge finns det ett flertal punkter som pekar på utbyggnad av kommunalt VA med en tidsangivelse. För närvarande tar Stockholm Vatten och

Huddinge kommun fram en VA-utbyggnadsplan. De punkter som anger ett årtal bör istället hänvisa till VA-utbyggnadsplanen.

Det är önskvärt med en diskussion om internbelastningen i sjöarna i kapitlet ”Ett påverkat sjösystem”.

Det är inte möjligt att helt bygga bort bräddningar, men åtgärder kan genomföras för att reducera tillfällena då brädd sker. I kapitel 6, ”Våra prioriteringar i åtgärdsarbetet” bör detta förtydligas i beskrivningen av åtgärder i ledningsnätet.

Ett av de prioriterade områdena i kapitel 6 är utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp. Där skrivs att påverkan från dagvatten och spillvatten inte ska öka i samband med att omvandlingsområden får kommunalt VA. Det är bättre att mer generellt sätta som mål att föroreningsbelastningen ska minska.

I programmet föreslås att skärmbassängen i Flaten ska kompletteras med flytande växtbäddar, det vill säga specialanpassad vegetation för att öka upptagningen av näringsämnen i anläggningen. Det finns planer på att prova flytande växtbäddar men ytterligare utredning får utvisa i vilken skärmbassäng de kommer att placeras. Erfarenheten kring tekniken är inte så stor, vare sig inom Stockholm Vatten eller externt. Det är därför lämpligt att utreda förutsättningarna för åtgärden; förväntad effekt och vilket underhåll som krävs.

Bland åtgärdsförslagen för Ormlången ligger ombyggnation av en pumpstation i Visättra. Det tycks som en detaljåtgärd i åtgärdslistan, särskilt som det inte finns några uppgifter om att pumpstationen bräddat.

Bilaga

1. Åtgärdsprogram för Tyresån och Kalvfjärden 2016-2021, remissversion